

การศึกษบทบาทการนิเทศภายใน ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5

A Study the Role of School Administrator on Internal Supervision under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5

วิไลลักษณ์ ป้องญาดี^{1,*} และประหยัด ภุมิโคกรักษ์²
Wilailuck Pongyat^{1,*} and Prayad Bhoomkhokrak²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามโนทัศน์การนิเทศภายใน เปรียบเทียบบทบาทการนิเทศภายใน จำแนกตามขนาดโรงเรียน และเพื่อหาแนวทางส่งเสริมบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำนวน 140 โรงเรียน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) แบบเป็นสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าแบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์ความแปรปรวนโดยใช้การทดสอบค่าสถิติ F-test วิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์โดยใช้ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และการพรรณนา พบว่า

1. บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการสร้างขวัญและกำลังใจของครูมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการจัดแนะนำดำเนินงานในหน่วยงาน และด้านการพัฒนาครู ตามลำดับ
2. เปรียบเทียบบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา นครราชสีมา 30000
M.Ed. Student in Educational Administration Program, Nakhon Ratchasima Rajabhat University,
Nakhon Ratchasima 30000, Thailand

² คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา 30000
Faculty of Humanities and Social Sciences. Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Nakhon Ratchasima
30000, Thailand

*Corresponding author, e-mail: earlychild2014@hotmail.com

3. แนวทางการส่งเสริมบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษานครราชสีมา เขต 5 ผู้วิจัยได้นำผลจากการศึกษาแนวทางการส่งเสริมบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามขนาดสถานศึกษาได้ดังนี้

โรงเรียนขนาดเล็ก ควรให้มีการประชุมวางแผนร่วมกันกับคณะครูภายในสถานศึกษา รวมถึงคณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรในการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมควรจัดให้มีการติดตาม วัดและประเมินผลผู้เรียน เพื่อประเมินคุณภาพของหลักสูตร ควรจัดให้มีห้องสมุดที่มีคุณภาพ เช่น e-learning เพื่อให้ครู และนักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลทาง Internet ได้ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการด้วยกระบวนการที่หลากหลายเช่น การสอนคละชั้น การใช้ ICT เพื่อการเรียนรู้

โรงเรียนขนาดกลาง ควรจัดสรรงบประมาณตามรายหัวของนักเรียน เพื่อใช้ในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ในการพัฒนาหลักสูตร จัดสรรงบประมาณตามรายหัวของนักเรียน เพื่อใช้ในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ในการพัฒนาหลักสูตร ควรให้คำแนะนำในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด ของหลักสูตร จัดสรรงบประมาณให้ครูตามโครงการ หรือกิจกรรมที่เสนอขอ พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะกระบวนการเรียนการสอน

โรงเรียนขนาดใหญ่ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรการนำหลักสูตรไปใช้ ควรกระทำภายใต้กรอบของหลักสูตร มีการติดตามผลการใช้หลักสูตรเป็นระยะ ให้คำแนะนำเมื่อครูมีปัญหาจากการใช้หลักสูตร กำหนดนโยบายการจัดซื้อ/พัฒนาห้องสมุด อุปกรณ์เครื่องมือช่าง ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงานภายในสถานศึกษา กำหนดกิจกรรมตามนโยบายจากส่วนกลาง และติดตามให้มีการประเมินผล และให้วิเคราะห์ผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ

คำสำคัญ: บทบาท การนิเทศภายใน ผู้บริหารสถานศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the role of school administrators on internal supervision, to compare the role of school administrators on internal supervision and to analyze schools' sizes and to promote to the role of school administrators on internal supervision under Nakhon Ratchasima Primary educational Service Area office 5.

The sampling group was 140 schools under Nakhon Ratchasima primary educational service area office 5 by stratified random sampling.

The instruments for data collection were a questionnaire analyzed to find mean and standard deviation while variance was analyzed with F-test and structured interview was analyzed with frequency distribution, percentage and descriptive statistics. The findings revealed that.

1. Role of supervisory of educational institution administrators in overall were at a high level. Morale creation and encouragement of teachers were the highest followed by suggestion on in-house operation and teacher development respectively.

2. Comparing role of supervisory performance of education institution administrators by school size in overall, the researcher found it different. When considering by aspect, the results indicated that they were distinct with statistical significance at .05.

3. Creating guidelines of promoting supervisory performance role of educational institution administrators, the researcher considered results of investigating approaches of promoting supervisory performance role of the educational institution administrators by school size as follows

For small size school, should arrange a meeting with teacher along with educational institution committee and community to manage resources in developing curriculum properly. Furthermore, there should be monitoring, evaluating and assessing learners in order to evaluate curriculum quality. A quality library should be established; such as, e-learning in learning should be promoted with various processes i.e. teaching in mixed classes, implementing ICT for learning.

For middle size school, should allocate budgets by head of students in order to purchase materials and equipment for curriculum development. Moreover, there should be suggestion on instructional activities to be consistent with indicators of the curriculum and allocation of budget for teachers in each proposed program or activity. Plus, personnel should be development to have knowledge and to understand about instructional skills.

For large size school, the administrators should promote teachers to participate in development the curriculum and its implementation which should be conducted under curriculum framework. Additionally, there should be monitoring results periodically, giving advices when teachers have problems from implementing the curriculum, and determining the policy about purchasing or developing library, equipment and tools, laboratory, and workshop inside the educational institution. Finally, activities should be arranged according to the central policy with systematic assessment and analysis of supervisory performance.

Keywords: Role, Supervision, School Administrator

บทนำ

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาถือเป็นหน้าที่ที่สถานศึกษาต้องปฏิบัติ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และต้องมีการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ปรับปรุงความสามารถในการสอนของครู ทั้งนี้คุณภาพของการเรียนการสอนไม่ได้ขึ้นอยู่กับครูเพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับผู้นิเทศ ซึ่งในสถานศึกษาผู้ที่มีหน้าที่นิเทศครูโดยตรงนั้นคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการบริหารและการนิเทศภายใน โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้นิเทศครูอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้เทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล การพัฒนาหลักสูตร การส่งเสริมและพัฒนาครู การให้กำลังใจ เป็นต้น (สันติ บุญภิรมย์, 2552, น. 207)

ผลจากการประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษา รอบที่ 3 เพื่อรับรองการประกันคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานภายนอกของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ภาพรวมในบทสรุปของผู้บริหาร ได้มีข้อเสนอแนะในด้านการนิเทศ เช่น ผู้บริหารยังขาดการ

นิเทศ ติดตาม ประเมินผล ผู้บริหารจะต้องทำการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล เสริมแรงให้กำลังใจเพื่อนครูที่ต้องทำงานหนัก ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนให้ครูไปอบรม ส่งเสริมงานด้านวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตร รวมถึงการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นอย่างจริงจัง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2558) ทั้งนี้เพื่อพัฒนาให้คุณภาพของจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ให้เป็นที่ยอมรับและมีคุณภาพตามมาตรฐานต่อไป

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจจัดทำวิจัยเกี่ยวกับบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และนำข้อมูลจากการผลการวิจัยเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางการส่งเสริมบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา

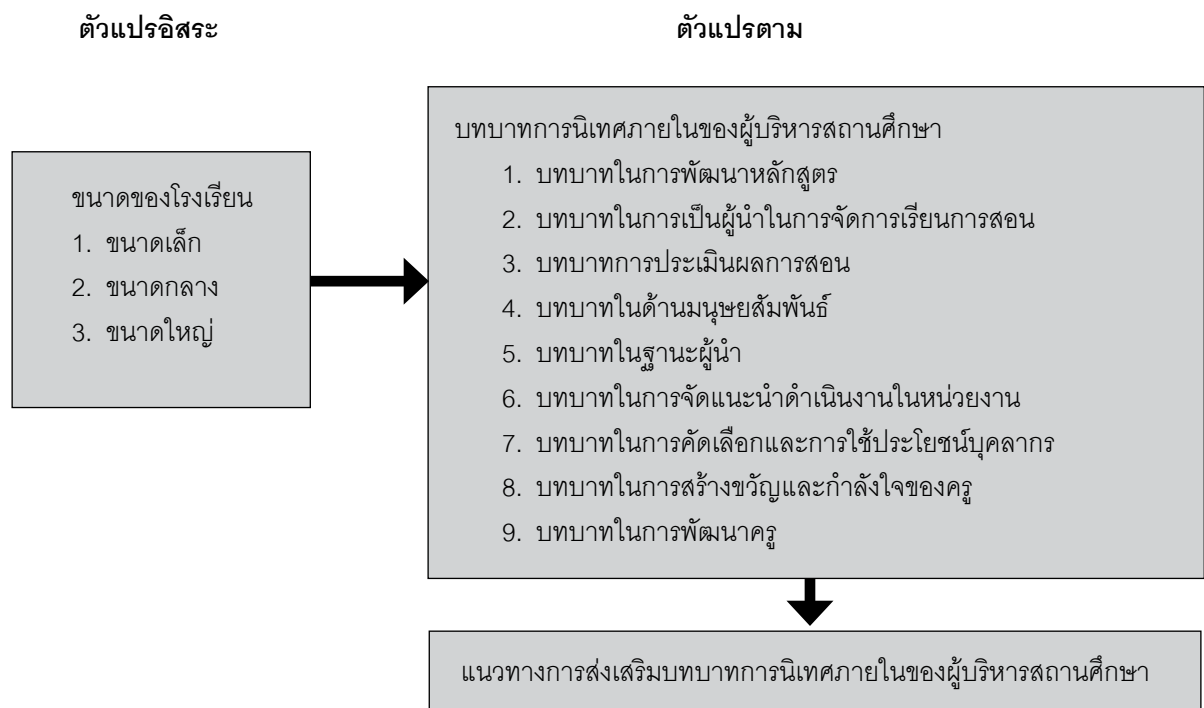
ต่อไป ทั้งนี้โรงเรียนการแบ่งขนาดของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จากข้อมูลที่ได้มีการกำหนดไว้ในคู่มือการกรอกข้อมูลประกันคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2550 แบ่งโรงเรียนได้เป็น 4 ขนาดตามจำนวนนักเรียน ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียน 1-120 คน โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน 121-300 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียน 301-500 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีจำนวนนักเรียน 501 คนขึ้นไป แต่เนื่องจากโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีบริบทที่คล้ายคลึงกับโรงเรียนขนาดใหญ่ผู้วิจัยจึงได้รวมโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษเข้าด้วยกันทำให้การแบ่งขนาดโรงเรียนของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 แบ่งเป็น 3 ขนาด ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวนนักเรียน 1-120 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวนนักเรียน 121-300 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวนนักเรียน 301 คนขึ้นไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามขนาดโรงเรียน
3. เพื่อหาแนวทางส่งเสริมบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาจากแนวคิดของ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2548, น. 67-78) และ (Wiles and John T, 1967, pp. 261-267) ซึ่งมีกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 220 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 128 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 81 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ 11 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 140 โรงเรียน แบ่งเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก 81 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 52 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ 7 โรงเรียน ซึ่งได้จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) แบบเป็นสัดส่วน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยจัดส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยนัด วัน เวลา และสถานที่กับผู้ให้สัมภาษณ์ ทำการบันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ด้วยการจดบันทึกและการบันทึกเสียง ซึ่งมีการขออนุญาตในการบันทึกเสียงทุกครั้งที่มีการสัมภาษณ์ จากนั้นสรุปอีกครั้งทันทีที่สิ้นสุดการสัมภาษณ์

เกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์มี ดังนี้

1. นักวิชาการทางการศึกษาหรืออาจารย์ในมหาวิทยาลัย

2. ผู้บริหารการศึกษาระดับสูงในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3. บุคลากรทางการศึกษาระดับเขตพื้นที่รับผิดชอบงานนิเทศ

4. ผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

5. บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

6. ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ที่มีประสบการณ์การสอน 10 ปีขึ้นไป

จากนั้นคัดเลือกผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ อาจารย์ในมหาวิทยาลัย 1 คน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนจากโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 1 คน ขนาดกลาง จำนวน 1 คน และขนาดใหญ่ จำนวน 1 คน รวมผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 3 คน และครูวิชาการ จากโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 1 คน ขนาดกลาง จำนวน 1 คน และขนาดใหญ่ จำนวน 1 คน รวมครูวิชาการ จำนวน 3 คน ครูที่มีประสบการณ์การสอน 10 ปีขึ้นไป จากโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 1 คน ขนาดกลาง จำนวน 1 คน และขนาดใหญ่ จำนวน 1 คน รวมครู จำนวน 3 คน รวมผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสิ้นจำนวน 12 คน

แบบสัมภาษณ์ เป็นลักษณะการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) โดยนำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่างกลุ่มแรกที่ตอบแบบสอบถาม และนำด้านที่มีความแตกต่างกันมาใช้ในการสัมภาษณ์ เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 และด้านที่มีความแตกต่างกันคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการเป็นผู้นำในการจัดการเรียนการสอน และด้านการประเมินผลการสอน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และคำนวณหาค่าร้อยละ การวิเคราะห์บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความหมายเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การเปรียบเทียบบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน วิเคราะห์ความแปรปรวนโดยใช้การทดสอบค่าสถิติ F-test เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' และวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยการอ่านข้อมูลทั้งหมด แล้วทำความเข้าใจในภาพรวม นำข้อความที่ได้มาจัดกลุ่มคำที่เป็นประเด็นเดียวกัน ทำการอ่านซ้ำทบทวนข้อความทั้งหมด

จับข้อความที่สัมพันธ์กันในแต่ละประเด็น และตัดข้อความที่ไม่จำเป็นออกไป และแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ จากนั้นเสนอเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

1. ระดับบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.79) โดยด้านการสร้างขวัญและกำลังใจของครูสูงสุด ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.59) รองลงมาคือด้านการจัดและนำดำเนินงานในหน่วยงาน ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.73) และด้านการพัฒนาครู ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.63) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการประเมินผลการสอน ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.67)

2. ผลการเปรียบเทียบบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามขนาดโรงเรียน บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีบทบาทการนิเทศภายใน โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการส่งเสริมบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จากการเปรียบเทียบ บทบาทการนิเทศภายในทั้ง 9 ด้าน โดยได้นำข้อที่มีความแตกต่างกันของแต่ละด้านมาใช้ในการสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางส่งเสริมบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ซึ่งด้านที่มีความแตกต่างกัน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการเป็นผู้นำในการจัดการเรียนการสอน และด้านการประเมินผลการสอน โดยมีแนวทางส่งเสริมบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาดังต่อไปนี้

3.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร

3.1.1 การจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรในโรงเรียนขนาดเล็กให้มีการประชุมวางแผนร่วมกันกับคณะครูภายในโรงเรียน รวมถึงคณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรในการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสม (ร้อยละ 91.67) จัดระบบและกลไกในการระดมทรัพยากรที่จะเอื้อประโยชน์แก่การจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยวิธีการระดมทรัพยากรที่เหมาะสมโปร่งใส มีแผนการนำทรัพยากรไปใช้อย่างชัดเจนเพื่อพัฒนาสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนในด้านต่าง ๆ (ร้อยละ 75.00) และโรงเรียนขนาดกลาง ควรจัดสรรงบประมาณตามรายหัวของนักเรียน เพื่อใช้ในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ในการพัฒนาหลักสูตร (ร้อยละ 100) แต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดสรรงบประมาณ เพื่อใช้พัฒนาหลักสูตร (ร้อยละ 91.67)

3.1.2 การแนะนำ และเป็นพี่ปรึกษา เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรในโรงเรียนขนาดเล็ก จัดให้มีการติดตาม วัดและประเมินผลผู้เรียน เพื่อประเมินคุณภาพของหลักสูตร (ร้อยละ 91.67) การนำหลักสูตรไปใช้ ต้องมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลกับครูผู้สอนผู้ที่จะนำหลักสูตรไปใช้ ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ (ร้อยละ 83.33) และโรงเรียนขนาดกลาง ให้คำแนะนำในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดต่าง ๆ ของหลักสูตร (ร้อยละ 75.00) จัดให้มีการประชุมให้คำแนะนำ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้หลักสูตร (ร้อยละ 66.67)

3.2 ด้านการเป็นผู้นำในการจัดการเรียนการสอน

3.2.1 การจัดสรรห้องสมุด เครื่องมือ อุปกรณ์เครื่องมือช่าง ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก จัดให้มีห้องสมุดที่มีคุณภาพ เช่น e-learning เพื่อให้ครู และนักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลทาง Internet ได้ (ร้อยละ 91.67) ปรับปรุงสภาพแวดล้อมห้องสมุดที่เอื้อต่อการเรียนรู้แก่นักเรียน ในโรงเรียนขนาดเล็กอย่างเพียงพอและเหมาะสม

(ร้อยละ 83.33) และโรงเรียนขนาดกลางจัดสรรงบประมาณให้ครูตามโครงการ หรือกิจกรรมที่เสนอขอ (ร้อยละ 100) จัดทำบัญชีข้อมูลวัสดุ ครุภัณฑ์อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ง่ายและสะดวกต่อการนำมาใช้งาน (ร้อยละ 83.33)

3.2.2 การสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการสอนของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการด้วยกระบวนการที่หลากหลาย เช่นการสอนคละชั้น การใช้ ICT เพื่อการเรียนรู้การใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นการใช้ระบบการเรียนการสอนทางไกล (ร้อยละ 91.67) แลกเปลี่ยนเทคนิค วิธีการ การจัดการสอนกับกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก (ร้อยละ 83.33) และโรงเรียนขนาดกลาง พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะกระบวนการเรียนการสอน (ร้อยละ 83.33) ให้ขวัญและกำลังใจครูที่ปฏิบัติงานและทำหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ (ร้อยละ 75.00)

3.3 ด้านการประเมินผลการสอน

3.3.1 การจัดให้มีการวิเคราะห์สรุปผลการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนขนาดเล็ก ติดตามให้มีการประเมินผล และให้วิเคราะห์ผลการนิเทศเพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงต่อไป (ร้อยละ 91.67) ส่งเสริมให้ครูวิเคราะห์และสรุปผลการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง (ร้อยละ 83.33) และโรงเรียนขนาดกลาง เอาใจใส่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู (ร้อยละ 83.33) กำหนดให้ครูผู้สอนวิเคราะห์สรุปผลการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ (ร้อยละ 66.67)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการสร้างขวัญและกำลังใจของครูมากที่สุด รองลงมาคือด้านการจัดและแนะนำดำเนินงานในหน่วยงาน และด้านการพัฒนาครู ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการประเมินผลการสอน

2. เปรียบเทียบบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีบทบาทการนิเทศภายใน มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการส่งเสริมบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 โดยนำด้านที่มีความแตกต่างกัน มาใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ซึ่งด้านที่มีความแตกต่างกัน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร (การจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตร, การแนะนำ และเป็นพี่ปรึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร) ด้านการเป็นผู้นำในการจัดการเรียนการสอน (การจัดสรรห้องสมุด เครื่องมือ อุปกรณ์เครื่องมือช่าง ห้องปฏิบัติการโรงฝึกงาน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ครู, การสนับสนุนการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาการสอนของครู) และด้านการประเมินผลการสอน (การจัดให้มีการวิเคราะห์สรุปผลการจัดการเรียนรู้) ดังนี้

3.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร

3.1.1 การจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตร โรงเรียนขนาดเล็ก ควรให้มีการประชุมวางแผนร่วมกันกับคณะครูภายในโรงเรียน รวมถึงคณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรในการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสม ทั้งนี้โรงเรียนขนาดกลาง ควรจัดสรรงบประมาณตามรายหัวของนักเรียน เพื่อใช้ในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนาหลักสูตร และโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ใช้กระบวนการ PLC ในการพัฒนาหลักสูตรและแต่งตั้งคณะกรรมการในจัดสรรงบประมาณ เพื่อดำเนินการตามกฎระเบียบของการเงินและงบประมาณ

3.1.2 การแนะนำ และเป็นທີ່ปรึกษา เกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ในโรงเรียนขนาดเล็ก ควรจัดให้มีการติดตาม วัดและประเมินผลผู้เรียน เพื่อประเมินคุณภาพของหลักสูตร และในการนำหลักสูตรไปใช้ ต้องมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลกับครูผู้สอนผู้ที่ใช้นำหลักสูตรไปใช้ ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้และโรงเรียนขนาดกลาง ควรให้คำแนะนำในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดต่าง ๆ ของหลักสูตร และโรงเรียนขนาดใหญ่ ในการนำหลักสูตรไปใช้ ควรกระทำภายใต้กรอบของหลักสูตร มีการติดตามผล การใช้หลักสูตรเป็นระยะ ให้คำแนะนำเมื่อครูมีปัญหาจากการใช้หลักสูตร และสรุปผลการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ เพื่อการพัฒนาต่อไป

3.2 ด้านการเป็นผู้นำในการจัดการเรียนการสอน

3.2.1 การจัดสรรห้องสมุด เครื่องมือ อุปกรณ์เครื่องมือช่าง ห้องปฏิบัติการโรงฝึกงาน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ครู ในโรงเรียนขนาดเล็ก ควรจัดให้มีห้องสมุดที่มีคุณภาพเพื่อให้ครู และนักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลทาง Internet ได้และโรงเรียนขนาดกลาง ควรจัดสรรงบประมาณให้ครูตามโครงการ หรือกิจกรรมที่เสนอขอ และจัดทำบัญชีข้อมูลวัสดุ ครุภัณฑ์อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ง่าย และสะดวกต่อการนำมาใช้งาน และโรงเรียนขนาดใหญ่ ควรกำหนดนโยบายการจัดซื้อ/พัฒนาห้องสมุด อุปกรณ์เครื่องมือช่าง ห้องปฏิบัติการโรงฝึกงานภายในสถานศึกษา และจัดทำแผนการจัดซื้อ/พัฒนาห้องสมุด เครื่องมือช่าง ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน ให้สามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสมรวมทั้งจัดตั้งคณะกรรมการสำรวจห้องสมุด อุปกรณ์เครื่องมือช่าง ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน เพื่อวิเคราะห์สภาพความพร้อมในการพัฒนาและดำเนินการจัดหาและพัฒนาให้พร้อมรับการใช้งาน

3.2.2 การสนับสนุนการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาการสอนของครู ในโรงเรียนขนาดเล็ก ควรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการด้วยกระบวนการที่หลากหลาย เช่น การสอนคละชั้น การใช้ ICT เพื่อการเรียนรู้ การใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การไว้

ระบบการเรียนการสอนทางไกล และโรงเรียนขนาดกลาง ควรพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะกระบวนการการเรียนการสอน และให้ขวัญและกำลังใจครูที่ปฏิบัติงานและทำหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ และโรงเรียนขนาดใหญ่ ควรกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนตามนโยบายทางการศึกษาจากส่วนกลาง ส่งเสริมให้ครูดำเนินการโครงการ/กิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและวางแผนโครงการ/กิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษา

3.3 ด้านการประเมินผลการสอน

3.3.1 การจัดให้มีการวิเคราะห์สรุปผลการจัดการเรียนรู้ ในโรงเรียนขนาดเล็ก ควรมีการติดตามให้มีการประเมินผล และให้วิเคราะห์ผลการนิเทศ เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงต่อไป และนำผลการประเมินไปใช้ในการวิเคราะห์ผู้เรียน และโรงเรียนขนาดกลาง ควรติดตามให้มีการประเมินผลการสอน และให้วิเคราะห์ผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ และโรงเรียนขนาดใหญ่ ควรติดตามให้มีการประเมินผล และให้วิเคราะห์ผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ วางแผนการดำเนินการประเมินผล และศึกษาทำความเข้าใจหลักในการประเมินผล วิธีการประเมินผลให้มีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

1. ระดับบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ทั้งจากการเข้าร่วมประชุม อบรมรวมทั้งการศึกษาดูงาน จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนาตนเองในการนิเทศภายใน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประมวล โตโคสูง (2554, บทคัดย่อ) ที่พบว่า ระดับบทบาทการนิเทศภายในตามทัศนะของครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปนัดดา ศิริพัฒนากุล (2558, บทคัดย่อ) ที่พบว่า บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา

ชั้นพื้นฐานในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีบทบาทการนิเทศภายในมากกว่าขนาดเล็กและขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนขนาดใหญ่เป็นโรงเรียนที่มีความหลากหลายของผู้เรียน จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และในเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 28 ที่ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรว่า หลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ ต้องมีลักษณะที่หลากหลาย จัดให้เหมาะสมกับแต่ละระดับเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมกับวัย และศักยภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542, น. 8-10) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภารัตน์ พนานุสรณ์ (2557, น. 102) ที่พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. แนวทางการส่งเสริมบทบาทการนิเทศภายใน พบว่า การจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ในโรงเรียนขนาดเล็กควรให้มีการประชุมวางแผนร่วมกันกับคณะครูภายในโรงเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรในการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสม โรงเรียนขนาดกลาง ควรจัดสรรงบประมาณตามรายหัวของนักเรียน และแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดสรรงบประมาณ เพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตร และโรงเรียนขนาดใหญ่ควรใช้กระบวนการ PLC มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ทั้งนี้ แนวทางการส่งเสริม

บทบาทการนิเทศที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะมานั้น ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปปรับใช้ให้เข้าบริบทซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญเลี้ยง ทูมทอง (2557, น. 167-168) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องมีการดำเนินการเป็นระบบระเบียบแบบแผนต่อเนื่องกันไป

บทบาทการนิเทศภายในเกี่ยวกับการแนะนำ และเป็นพี่เลี้ยงเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ในโรงเรียนขนาดเล็ก ควรจัดให้มีการติดตามวัดและประเมินผลผู้เรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพของหลักสูตร ในโรงเรียนขนาดกลาง ควรให้คำแนะนำในการจัดกิจกรรมเรียนการสอนให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดต่าง ๆ ของหลักสูตรและโรงเรียนขนาดใหญ่ การนำหลักสูตรไปใช้ ควรกระทำภายใต้กรอบของหลักสูตร มีการติดตามผลการใช้หลักสูตรเป็นระยะ ให้คำแนะนำเมื่อครูมีปัญหาจากการใช้หลักสูตร และสรุปผลการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบเพื่อการพัฒนาต่อไป

บทบาทในการจัดสรรห้องสมุด เครื่องมือ อุปกรณ์ เครื่องมือช่าง ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ครู ในโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีห้องสมุดที่มีคุณภาพ และนักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลทาง Internet ได้ ในโรงเรียนขนาดกลาง ควรจัดสรรงบประมาณให้ครูตามโครงการหรือกิจกรรมที่เสนอขอทั้งนี้โรงเรียนขนาดใหญ่ ควรกำหนดนโยบายการจัดซื้อ/พัฒนาห้องสมุด อุปกรณ์เครื่องมือช่าง ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน ภายในสถานศึกษา และจัดทำแผนการจัดซื้อ/พัฒนาห้องสมุด เครื่องมือช่าง ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน ให้สามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสม

บทบาทในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการสอนของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก ควรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการด้วยกระบวนการที่หลากหลาย ในโรงเรียนขนาดกลาง ควรพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะกระบวนการเรียนการสอน และโรงเรียนขนาดใหญ่ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดกิจกรรมตามนโยบายจากส่วนกลาง และส่งเสริมให้ครูดำเนินการโครงการ/กิจกรรมตามแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

บทบาทในการจัดให้มีการวิเคราะห์สรุปผลการจัดการเรียนรู้ ในโรงเรียนขนาดเล็ก ควรติดตามให้มีการประเมินผล และให้วิเคราะห์ผลการนิเทศ เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงต่อไป โรงเรียนขนาดกลาง ควรเอาใจใส่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู และกำหนดให้ครูผู้สอนวิเคราะห์สรุปผลการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และในโรงเรียนขนาดใหญ่ ควรติดตามให้มีการประเมินผล และให้วิเคราะห์ผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ และมีการวางแผนการดำเนินการประเมินผล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสำรวจปริมาณงาน จำนวนเล่มของเอกสาร และวัสดุที่ต้องการใช้ ให้ดำเนินการจัดซื้อตามขั้นตอนรวมถึงให้มีการประชุมวางแผนร่วมกัน กับคณะครูภายในโรงเรียน เพื่อบริหารทรัพยากรในการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสม

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทในการดำเนินงานการนิเทศภายใน ในแต่ละด้านและที่เป็นรายชื่อ โดยเฉพาะข้อที่ผลการวิจัยพบว่า มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดกว่าข้ออื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นการปรับปรุงและพัฒนาการนิเทศภายใน ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อสถานศึกษาและ ผู้เรียน ดังต่อไปนี้

1.2.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทในการจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตร โดยสำรวจปริมาณงาน จำนวนเล่มของเอกสาร และวัสดุที่ต้องการใช้ ให้ดำเนินการจัดซื้อตามขั้นตอนพัสดุ ให้มีการประชุมวางแผนร่วมกันกับคณะครูภายในโรงเรียน รวมถึงคณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรในการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสม

1.2.2 ด้านการเป็นผู้นำในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีบทบาทในการจัดสรรห้องสมุด อุปกรณ์เครื่องมือช่าง ห้องปฏิบัติการ และ โรงฝึกงาน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ครู โดยจัดให้มี

ห้องสมุดที่มีคุณภาพ เช่น e-learning เพื่อให้ครู และนักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลทาง Internet ได้ ปรับปรุงสภาพแวดล้อม สื่อ ห้องสมุดที่เอื้อต่อการเรียนรู้ แก่นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กอย่างเพียงพอและเหมาะสม

1.2.3 ด้านการประเมินผลการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทในการจัดให้มีการวิเคราะห์สรุปผลการจัดการเรียนรู้ของครู โดยติดตามให้มีการประเมินผล และให้วิเคราะห์ผลการนิเทศ เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงต่อไป

1.2.4 ด้านมนุษยสัมพันธ์ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทในการสร้างแรงจูงใจให้ครูมีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน โดยการใช้คุณธรรมจริยธรรม ที่ผู้บริหารมี เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ครูในการปฏิบัติงาน รวมทั้งการให้กำลังใจ และการชมเชยครูที่ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ

1.2.5 ด้านบทบาทในฐานะผู้นำ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทในการปรับวิธีการทำงานให้เข้ากับสถานการณ์ โดยการติดตามนโยบายจากส่วนกลาง แล้วนำมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ เหตุการณ์ รวมทั้งบริบทของสถานศึกษา มีความกระตือรือร้นในการที่จะพัฒนาสถานศึกษาของตนเองอย่างสม่ำเสมอ โดยศึกษาเทคนิควิธีในการปฏิบัติงานให้มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับสถานการณ์นั้น ๆ

1.2.6 ด้านการแนะนำดำเนินงานในหน่วยงาน ควรมีบทบาทในการนำผลจากการติดตามการดำเนินงานมาใช้ปรับปรุงและพัฒนางาน โดยมีการจัดประชุมครูเพื่อชี้แจงผลจากการติดตามการดำเนินงาน ในช่วงที่ผ่านมา วางแผนการนำผลการดำเนินงานไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางาน ดำเนินงานตามแผนการพัฒนา และควรมีการติดตามประเมินผลการปรับและพัฒนางาน ผู้บริหารควรมีทางเลือกในการพัฒนาที่หลากหลาย เช่น การใช้กระบวนการ PLC การยกระดับผลสัมฤทธิ์ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอย่างเหมาะสม การปฏิบัติตามแนวทางที่เป็นเลิศ (Best practice) การศึกษาดูงาน

1.2.7 ด้านการคัดเลือกและใช้ประโยชน์บุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทในการจัดให้มีการทำทะเบียนประวัติข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา โดยมีการมอบหมายผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน ให้คำแนะนำในการจัดเก็บข้อมูลบุคลากรให้เป็นปัจจุบัน

1.2.8 ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจของครู ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทในการยอมรับฟังความคิดและการกระทำของผู้ใต้บังคับบัญชา โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องตระหนักในบทบาท และอำนาจหน้าที่ของตน ใช้คุณธรรมในการดูแลผู้ใต้บังคับบัญชา

1.2.9 ด้านการพัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทในการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครู โดยการขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานต้นสังกัดในการจัดหาวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูในสถานศึกษา การขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ๆ การเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่ครูภายในโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลการความสำเร็จในการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา

2.3 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2557). *การพัฒนาหลักสูตร*:

Curriculum Development. พิมพ์ครั้งที่ 4.

กรุงเทพฯ : แอดทีฟ พรินท์.

ปนัดดา ศิริพัฒนากุล. (2558). *การศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์* ภายในของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ใน
จังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด (วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์).

ประภารัตน์ พนาสุวรรณ์. (2557). *บทบาทผู้บริหารในการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์* (วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์).

ประมวล โตโคสูง. (2554). *การศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์* ในการนิเทศภายในโรงเรียนตามทัศนะของครู
วิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครราชสีมา เขต 7 (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา).

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2548). *การนิเทศการสอน*.

กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.

สันติ บุญภิรมย์. (2552). *การบริหารงานวิชาการ*.

กรุงเทพฯ : ไทยร่มเกล้า.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.

ผลการประเมินคุณภาพภายนอก พ.ศ. 2554-2557.

สืบค้นเมื่อ 18 กันยายน 2558, จาก <http://www.ONESQA.or.th/th/index.php>

onesqa.or.th/th/index.php

Wiles, Kimballs and Lovell, T. John. (1967).

Supervision for Better to School. 6th ed.

Englewood Cliffs, N.J : Prentice-Hall.